

Aan de gemeenteraad

Uw kenmerk:	Uw brief van:	Ons kenmerk:	Behandeld door:	Telefoon:	Bijlagen:
		0086215640	Aafke Bonnet-Bekkema	(0512) 386 222	6

Onderwerp: Beetsterzwaag, 15 april 2025
Ontwerp Spoaren út it ferline. Beleidsnotitie Archeologie 2025-2031 Verzonden op: 17 april 2025

Geachte raad,

Onze mooie gemeente Opsterland met haar beekdal 't Koningsdiep vertegenwoordigt ook vanuit archeologisch oogpunt een bijzonder gebied. Tal van vondsten wijzen op de aanwezigheid van velerlei culturen die hier in een ver verleden geleefd hebben. Denk daarbij aan de jagers-verzamelaars, die zich hier hebben opgehouden aan de oevers van het Koningsdiep. Regelmatig leidde dit tot nieuwe wetenschappelijke inzichten: 'onze' 115.000 jaar oude vuistbijl van Wijnjeterp toonde voor het eerst aan dat er Neanderthalers in Noord-Nederland aanwezig zijn geweest, de 13.000 jaar oude Hamburg-vindplaats van Ureterp kreeg landelijke bekendheid als grootste vindplaats en de gevonden werktuigen van de 12.000 jaar oude Creswellcultuur lieten ons zien dat deze doorgaans in Engeland geziene cultuur ook heel ver oostwaarts sporen had achtergelaten, wat inzicht geeft in migratiepatronen. Recent is daar nog een nieuw hoofdstuk aan toegevoegd met een vondst uit de 9.500 jaar oude Ahrensburgcultuur, die we tot nu toe voornamelijk kennen uit zuidelijk Nederland.

Op 15 april 2025 heeft uw college van burgemeester en wethouders dan ook het ontwerp van "Spoaren út it ferline. Beleidsnotitie Archeologie 2025-2031" vastgesteld." In 2012 is de gemeente samen met Provinsje Fryslân een samenwerking gestart om een verdiepingsslag archeologie uit te voeren wegens veroudering van de archeologische gegevens binnen gemeente Opsterland. Wettelijke taken van de gemeente zijn onder andere om het bodemarchief adequaat te beschermen en actuele informatie te kunnen verstrekken aan initiatiefnemers bij bijvoorbeeld het aanvragen van vergunningen. Daarnaast hebben we te maken met allerlei wetten, verdragen en voorschriften en is de taak van gemeenten op het gebied van archeologie de afgelopen jaren, en ook met de komst van de Omgevingswet, verder uitgebreid. De gemeenteraad heeft in januari 2023 met de Startnotitie cultureel erfgoed groen licht gegeven voor het uitwerken van archeologisch beleid en het afronden van de archeologische kaarten.

Rol van de gemeente

Sinds de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) zijn gemeenten grotendeels verantwoordelijk voor het behoud van hun waardevolle bodemarchief. Taken en bevoegdheden op het gebied archeologische monumentenzorg zijn toen gedecentraliseerd naar gemeentelijk niveau. Het archeologisch belang is verweven met de regelingen die betrekking hebben op de ruimtelijke processen en uitvoering daarvan. De Wamz zorgde voor het aansluiten op de Wet ruimtelijke ordening (Wro) door te stellen dat bij vaststelling van een bestemmingsplan rekening gehouden diende te worden met archeologie (art. 38 t/m 44 Monumentenwet 1988). Er moet dus ook met archeologische (verwachtings-)waarden rekening gehouden worden bij onder andere het verlenen van omgevingsvergunningen, ontgroningen en milieueffectrapportages. Van belang is dat gemeenten een juiste invulling geven aan deze rol, zodat de omgang met het bodemarchief op verantwoorde wijze gewaarborgd wordt. Een belangrijk instrument in het omgevingsplan is dan ook een archeologische onderzoekspllicht bij activiteiten die een (te verwachten) archeologisch monument kunnen verstoren.

Een van de uitgangspunten van de Omgevingswet is dat decentrale overheden al hun regels over de leefomgeving bijeenbrengen in één gebiedsdekkende regeling: het omgevingsplan. Het omgevingsplan biedt daarmee één integrale, inhoudelijke op elkaar afgestemde set van regels die van toepassing zijn op een locatie. Ook de regelgeving die van toepassing is op archeologie hoort daarbij. In het geval van archeologie zal het hier gaan om archeologische regels die in het omgevingsplan worden geformuleerd en gekoppeld worden aan de verschillende (juridische) gebieden. Deze juridische gebieden worden gehaald uit de actuele beleidskaarten met bijbehorende beleidsregels.

Met deze verdiepingsslag is ernaar gestreefd de archeologische (verwachtings-)waarden zo volledig mogelijk in beeld te krijgen. De vernieuwde kaarten zijn een verbeterde versie van de oude provinciale archeologische kaarten, die nu als beoordelingskader worden gebruikt, naast enkele verouderde voorschriften uit het Bestemmingsplan Buitengebied, nu tijdelijk Omgevingsplan. Op last van de Provincie zijn Friese gemeenten via de provinciale verordening gebonden aan de FAMKE. Door nieuwe inzichten en archeologische onderzoeken van de afgelopen jaren, weten we nu beter waar we iets kunnen verwachten en waar iets wel of niet zit. Dit zorgt voor betere voorlichting naar initiatiefnemers: we voorkomen met deze kaarten onnodig onderzoek en we beschermen de archeologie beter. Daarnaast helpt het ons bij de onderbouwing van locaties waar archeologie wel een rol speelt en draagt het bij aan de bewustwording van de bijzondere archeologische geschiedenis.

Te zetten stappen in het kader van het ontwerp van “Spoaren út it ferline. Beleidsnotitie Archeologie 2025-2031”

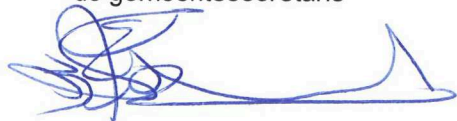
De beleidsnotitie dient op basis van de gemeentelijke inspraakverordening ter inzage te worden gelegd. Met ingang van 24 april 2025 zal het ontwerp van de beleidsnotitie voor 6 weken ter inzage liggen. Ook u kunt deze stukken inzien, ze staan op onze website: www.opsterland.nl. Iedereen heeft dan gelegenheid om op het plan te reageren (inspraakreactie). Reacties dienen te worden gericht aan het college. De gemeentelijke inspraakfase wordt afgesloten met het vaststellen van een eindverslag van de inspraak door het college. Hierna kan de beleidsnotitie zo nodig worden aangepast met inachtneming van de uitkomsten van de inspraak. Na afloop van de terinzagelegging wordt de beleidsnotitie al dan niet gewijzigd en wordt deze na goedkeuring van het college aan de gemeenteraad voorgelegd ter vaststelling. De vastgestelde beleidsnotitie treedt in werking de dag na de publicatie hiervan.

Met de vaststelling van het ontwerp van “Spoaren út it ferline. Beleidsnotitie Archeologie 2025-2031” op 15 april 2025 wordt aldus aangesloten bij de vereisten uit de Omgevingswet alsook provinciaal beleid. Gelet op de lange doorlooptijd van het vervaardigen van het archeologische kaartmateriaal en de door u uitgesproken ambitie archeologisch beleid en bijbehorende kaarten te ontwikkelen, leek het ons goed u via deze weg te informeren.

Vragen?

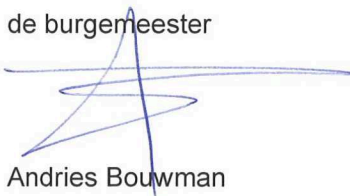
Als u naar aanleiding van deze brief vragen heeft, dan kunt u contact opnemen met Aafke Bonnet-Bekkema, beleidsadviseur cultureel erfgoed op 0512 - 386 222.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris

Sandra van 't Hooge

de burgemeester

Andries Bouwman